

Gemensam natur

Elinor Ostrom fick Nobelpriset i ekonomi 2009 "för hennes analys av ekonomisk organisering, särskilt samfälligheter". Hon visade att gemensam förvaltning av naturtillgångar som fiskevatten, betesmarker, skogar, sjöar och vattentäkter ofta fungerar mycket bra.

PNAS, 2006 vol. 103 no. 51

Försommartid, examenstid och ett hägrande sommarlov. Vi längtar ut till sol och bad, härliga grillkvällar med ljumma kvällsvindar och myggsurr. Men var får vi vara och vad får vi göra i naturen?

Huvudregeln i allemansrätten är: *inte störa – inte förstöra*. Allemansrätten innebär både rättigheter och skyldigheter för den som vistas i naturen – ett kulturarv att föra vidare till eleverna. Bra material om allemansrätten finns exempelvis hos Naturvårdsverket (www.naturvardsverket.se) och Skogen i skolan (<http://skogeniskolan.se>).

Allemansrätten knyter an till Elinor Ostroms forskning om fördelarna med att lokalbefolkningen tar ansvar för och gemensamt förvaltar naturtillgångar. I Sverige har vi en lång tradition med gemensamt ansvarstagande. Allmänningar, gemensamt ägd mark inom byar, socknar och häradar, var förr mycket viktiga och utnyttjades gemensamt för bland annat bete, fiske och skogsproduktion. Till viss del finns de fortfarande kvar. Det finns också exempelvis fiskevårdsföreningar, jaktvårdsområden och samfälligheter för vägar och vattentäkter. Förr arbetade man även mer tillsammans inom jordbruket. En kvarleva av den traditionen är vårt höstlov, som förr kallades potatislov, när eleverna fick hjälpa till med att ta upp potatis.

Skyddad natur

Förvaltning av naturresurser handlar mycket om att se naturvård i ett samhällsperspektiv. Hur reglerar man skötsel och utnyttjande av olika former av skyddade naturområden?

Vilka naturreservat eller andra slag av skyddad natur finns i närheten av skolan? Inbjud andra klasser eller föräldrar till ett område med skyddad natur. Förbered guidningar, naturstigar, tipspromenader och gör informationsblad.

Geocaching – ett kul sätt att vara ute i naturen! Se förslag nedan på elevuppgifter till cacherna 1, 2 och 3.

SPINDEL MED PERFEKT
KAMOUFLAGE

Juni 2015

Måndag Tisdag Onsdag torsdag Fredag Lördag Söndag

v. 23

Gun, Gunnel	1	Rutger, Roger	2	Ingemar, Gudmar	3	Solbritt, Solveig	4	Bo	5	Gustav, Gösta	6	Robert, Robin	7
-------------	---	---------------	---	-----------------	---	-------------------	---	----	---	---------------	---	---------------	---

Sveriges Nationaldag
Svenska flaggans dag

v. 24

Eivor, Majvor	8	Börje, Birger	9	Boris, Svante	10	Bertil, Berthold	11	Eskil	12	Aina, Aino	13	Håkan, Hakon	14
---------------	---	---------------	---	---------------	----	------------------	----	-------	----	------------	----	--------------	----

v. 25

Margit, Margot	15	Axel, Axelina	16	Torborg, Torvald	17	Björn, Bjarne	18	Germund, Görel	19	Linda	20	Alf, Alvar	21
----------------	----	---------------	----	------------------	----	---------------	----	----------------	----	-------	----	------------	----

Midsommarafton

Midsommardagen

Sommarsolståndet

v. 26

Paulina, Paula	22	Adolf, Alice	23	Johannes Döparens dag	24	David, Salomon	25	Rakel, Lea	26	Selma, Fingal	27	Leo	28
----------------	----	--------------	----	--------------------------	----	----------------	----	------------	----	---------------	----	-----	----

v. 27

Peter, Petra	29	Elof, Leif	30		1		2		3		4		5
--------------	----	------------	----	--	---	--	---	--	---	--	---	--	---

Att göra

Geocaching

Informationen om geocaching är omfattande på Internet, se till exempel geocaching.com (officiell internationell sida) och geocaching.se (för Sverige). På sidan *Geocaching med mobilen*, av Marie Andersson och Åsa Kronkvist, finns tips om geocaching med barn, bland annat nämns följande gratisappar:

- Geocaching Intro för iPhone och iPad. Passar nybörjare.
- c:geo för Android, mer avancerad app med många funktioner.

Lägg ut cacher med uppgifter till eleverna och ge anvisningar i en mobilapp. Dokumentera med foto. I bilden ovan har tre platser markerats.

1. Vad heter trädet? Leta rätt på förra årets förvedade blomställningar. Vilka andra vildväxande träd har kottar?

2. Det döda trädet har stora hål. Vem kan ha gjort dessa hål och varför?

3. Leta rätt på tre olika djur som lever i vattnet och tre djur som lever på land. Använd sil/durkslag för att fånga djuren i vattnet. Är det någon skillnad på djuren som lever på land och de som lever i vatten när det gäller:

- hur de rör sig?
- hur de får syre och andas?
- vad de äter?